

Magyarország legjobb vállalatai – Vármegyei körkép a TOP100 kiadványok alapján

Szabó Csege

DOI: 10.14267/VILPOL2025.05.09

A magyarországi vállalatok területi és szerkezeti sajátosságainak feltárása értékes bepillantást enged a hazai gazdaság regionális különbségeibe, valamint a vállalati teljesítmény mögött meghúzódó tényezőkkbe. Az alábbi elemzés a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamarával (PBKIK) együttműködésben jött létre, és a területi kamarák Top 100 vállalati listáin szereplő vállalatok adatbázisa alapján mutatjuk be a hazai gazdaság vármegyék közötti különbségeit. <https://mkik.hu/hirek/magyarorszag-legjobb-vallalatai-varmegyei-korkep-top100-a-kiadvanyok-alapjan>

A tanulmány központi kérdése, hogy a nettó árbevétel önmagában mennyire tekinthető megbízható indikátornak a vállalati sikeresség mérésére. Célunk a vállalati teljesítmény árbevételen túli, összetett pénzügyi és strukturális mutatókon keresztüli bemutatása, ezáltal egy árnyaltabb képet alkotva a hazai gazdaság regionális struktúrájáról.

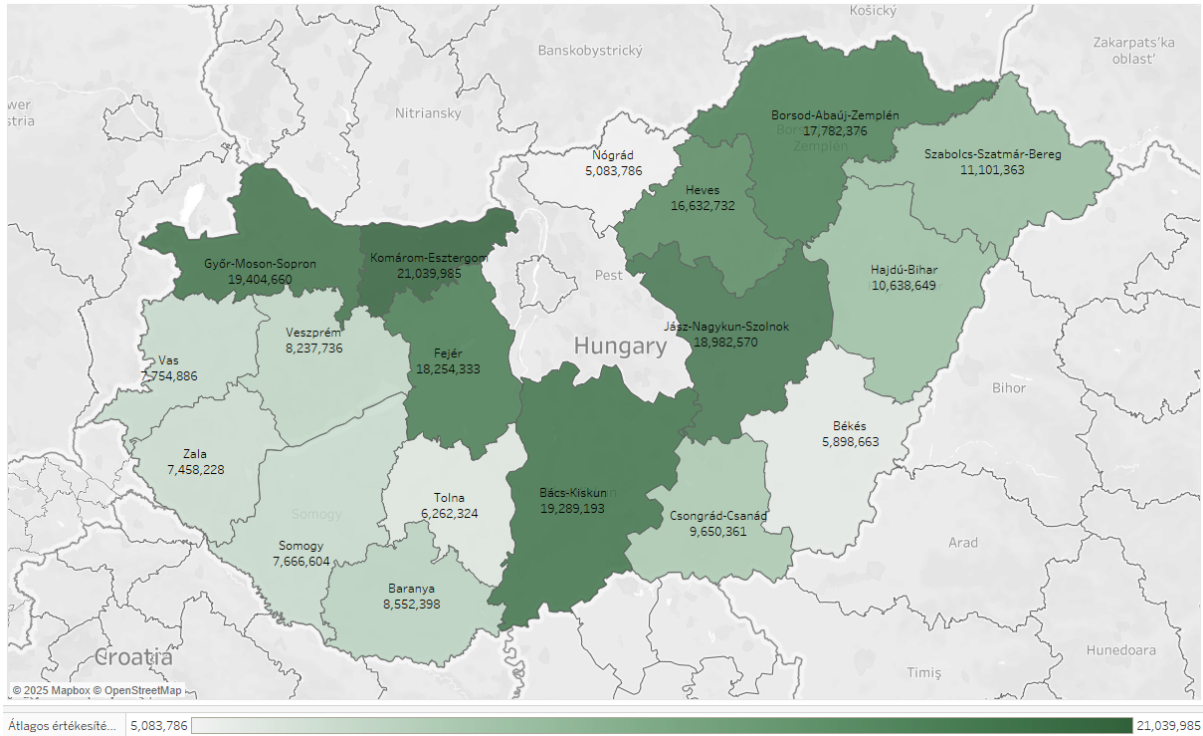
Az elemzés során rendszeresen kiemeljük a vállalati méret (alkalmazotti létszám) szerinti különbségeket, hiszen ez a tényező jelentős hatással van a vállalatok teljesítményére. A vállalatokat négy méretkategóriába soroltuk: 1–10 fő (mikro), 11–250 fő (kkv), 251–1000 fő (small-midcaps [1]), illetve 1000 fő felett (nagyvállalatok). A bemutatott ábrák és elemzések a releváns különbségeket hangsúlyozzák.

A Top 100 vállalati kiadványokból összeállított adatbázis előzetes adatkezelési és tisztítási folyamaton esett át: kizárásra kerültek a nem nyilvánosként feltüntetett vállalatok, továbbá azok a vármegyék, amelyek esetében 2024-ben nem készült Top 100 kiadvány (Pest vármegye), valamint amelyek nem publikáltak önálló vállalati listát (Budapest). E lépések statisztikai szempontból indokoltak, mivel Budapest és Pest vármegye torzító hatással lettek volna az összehasonlításra, így a végleges mintában 18 vármegye, összesen 1508 vállalata szerepel.

Az 1. ábra azt szemlélteti, hogy az egyes vármegyék Top100 vállalatait milyen átlagos nettó árbevétel jellemezte a 2024-es kiadványokban.

1. ábra: A Top100 kvv-i a kamarai listákban használt változó, a nettó árbevétel szerint

Értékesítés nettó árbevételének vármegyei átlaga (eFt, 2023, 10-250 fő)

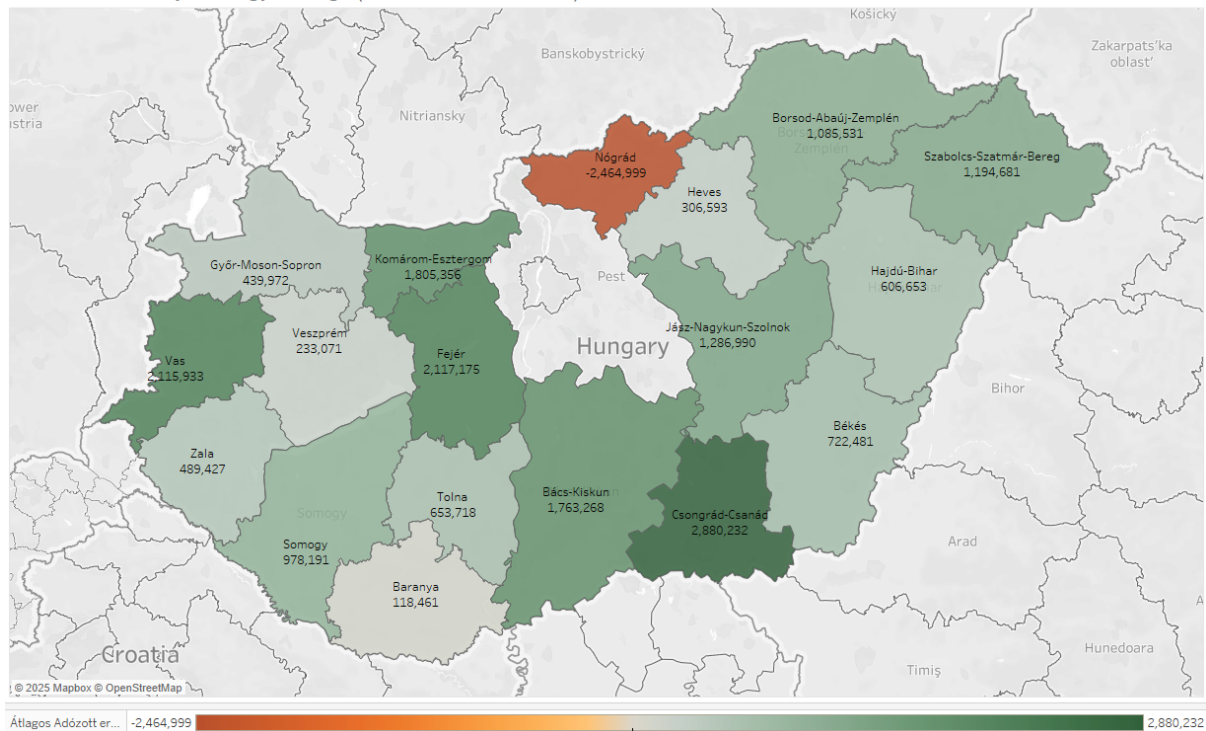

Forrás: Opten, saját szerkesztés

Az értékesítés nettó árbevétele szolgál alapul az eddigi top100 listák összeállításához, és bár hasznos mérőszám, a további elemzés során arra keressük a választ, hogy más mutatók lehetnek-e hasonlóan fontosak, sőt, bizonyos esetekben még reprezentatívabbak is a vállalati teljesítmény mérésében. Az árbevétel nagymértékben függ többek között az iparági sajátosságoktól és a vállalat érettségi fokától is. Például a kereskedelemben jellemző lehet igen magas árbevétel, ugyanakkor ezzel párhuzamosan jelentős költségek is felmerülnek, ezáltal alacsony eredményességet tud csak elérni a vállalkozás.

2. ábra: A Top100 small-midcap-jei adózott eredmény szerint

Adózott eredmény vármegyei átlaga (eFt, 2023, 250-1000 fő)

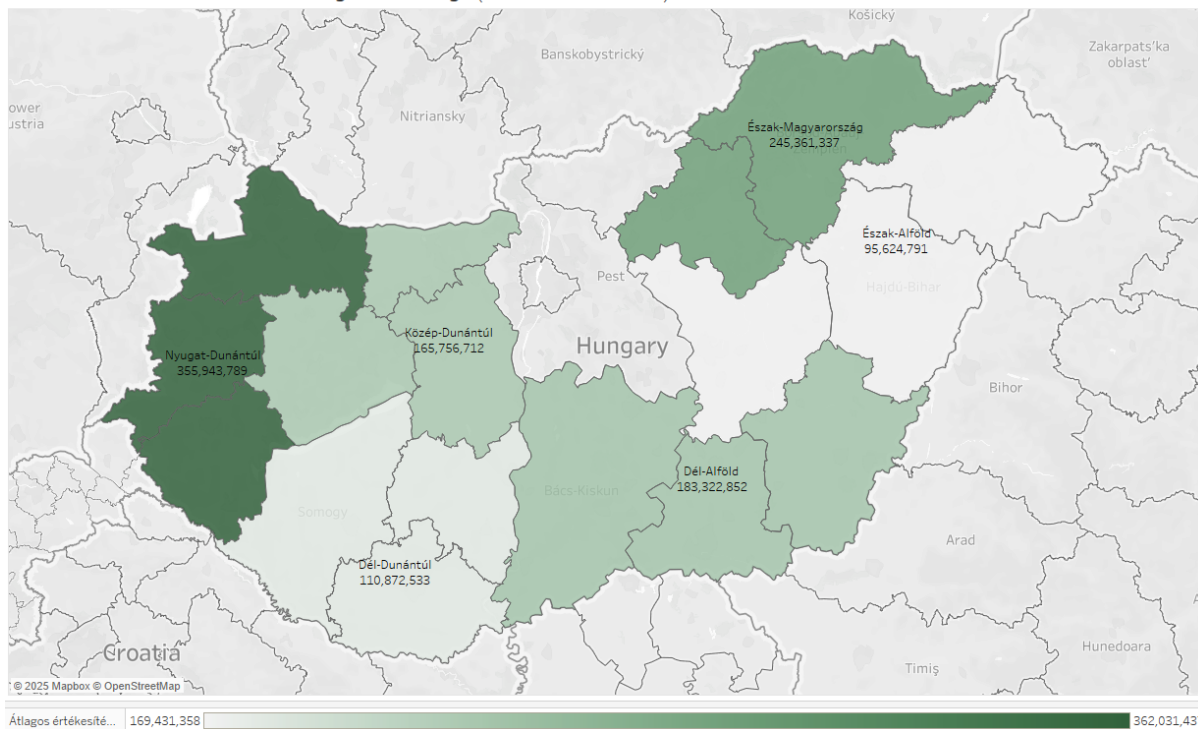
Forrás: Opten, saját szerkesztés

Az adózott eredmény az első változó, amely eszünkbe juthat, mint az árbevétel alternatívája, hiszen itt már a költségek és ráfordítások levonásra kerültek. A 2. ábránál tudatosan egy másik méretkategóriát emeltünk ki, a 250–1000 fő közötti vállalatok átlagos adózás utáni eredményét vizsgáltuk vármegyénként. Nógrád vármegyében például az ebbe a kategóriába tartozó 6 cég összességében negatív átlagos adózott eredményt produkált, ami megkérdőjelezi, hogy az árbevétel önmagában valóban megfelelő-e a vállalatok sikerességének értékelésére.

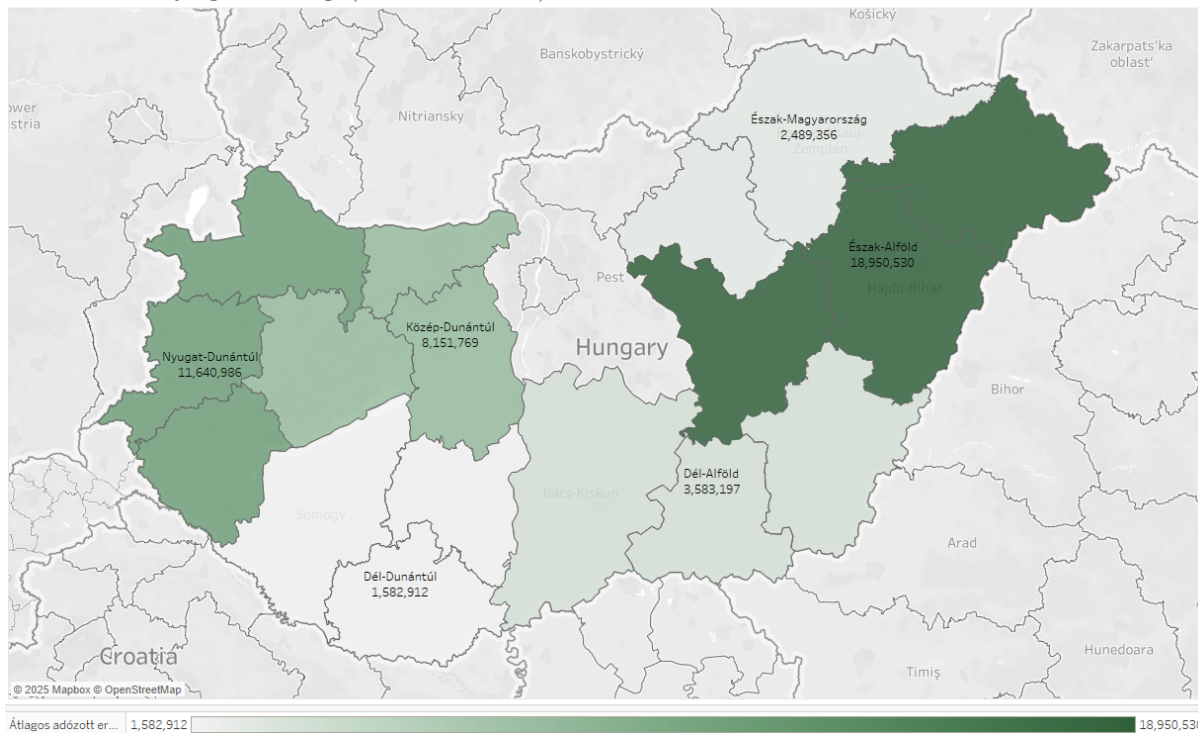
Ezt követően regionális összehasonlítást végeztünk az 1000 fő feletti vállalatok árbevétele és eredménye alapján.

3. ábra: Regionális átlagok: árbevétel és adózott eredmény a Top100 nagyvállalatainál

Értékesítés nettó árbevételének regionális átlaga (eFt, 2023, 1000+ fő)

Adózott eredmény regionális átlaga (eFt, 2023, 1000+ fő)

Forrás: Opten, saját szerkesztés

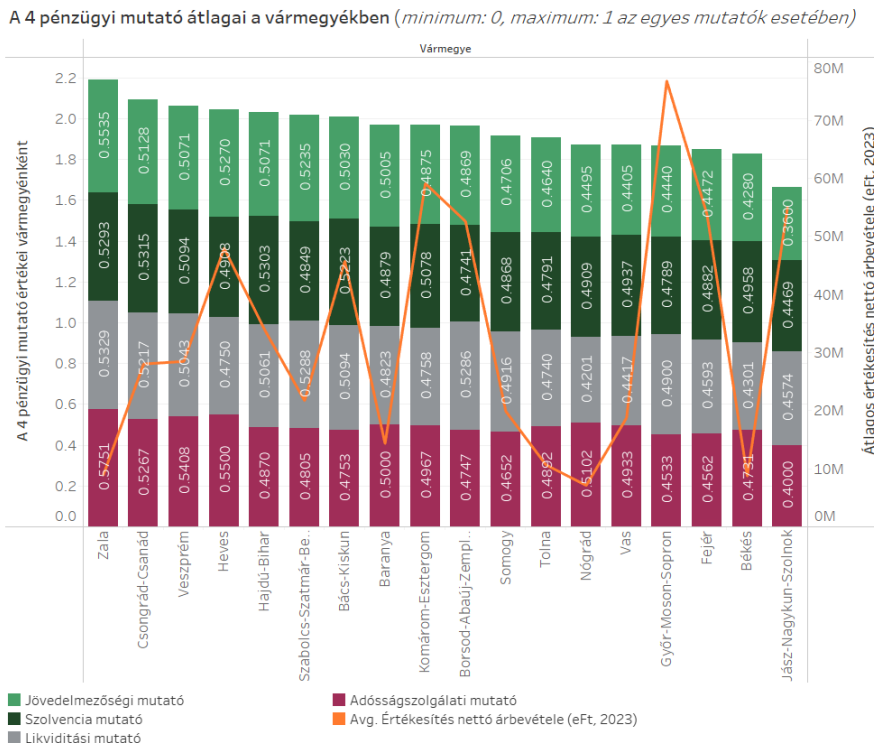
Míg árbevétel szempontjából a Nyugat-Dunántúl régió egyértelműen vezet, elsősorban Győr-Moson-Sopron vármegye nagyvállalatainak köszönhetően, és Észak-Alföld áll az utolsó helyen, addig az adózott eredmények átlaga alapján éppen fordított a helyzet: Észak-Alföld került az élre. Ez nem az árbevétel alkalmatlanságát bizonyítja, hanem ismét arra hívja fel a figyelmet, hogy a legjobb vállalatok kiválasztásához nem elegendő kizárólag egy mutatót használni. Az iparági sajátosságok és a regionális vállalati méretek jelentősen torzíthatják az árbevétel-alapú rangsorolást, ezért indokolt lenne további szempontokat is figyelembe venni, hogy a területi Top100 listák országos szinten is összehasonlíthatóvá váljanak.

Az elemzés során egy aggregált pénzügyi teljesítménymutatót is számoltunk, amely az alábbi területeket öleli fel:

- Jövedelmezőség (ROE, ROA, EBITDA fedezet stb.)
- Szolvencia (tőkeáttétel, eladósodottság stb.)
- Likviditás (likviditási ráta, cash-flow fedezet stb.)
- Adósságszolgálat (két különböző módszerrel számolva, dinamikus áttétel)

Ezen területek számos olyan mutatót tartalmaznak, amelyek árnyaltabb képet adnak a vállalati teljesítményről és kockázatokról.

4. ábra: A 4 pénzügyi mutató átlagai a vármegyékben

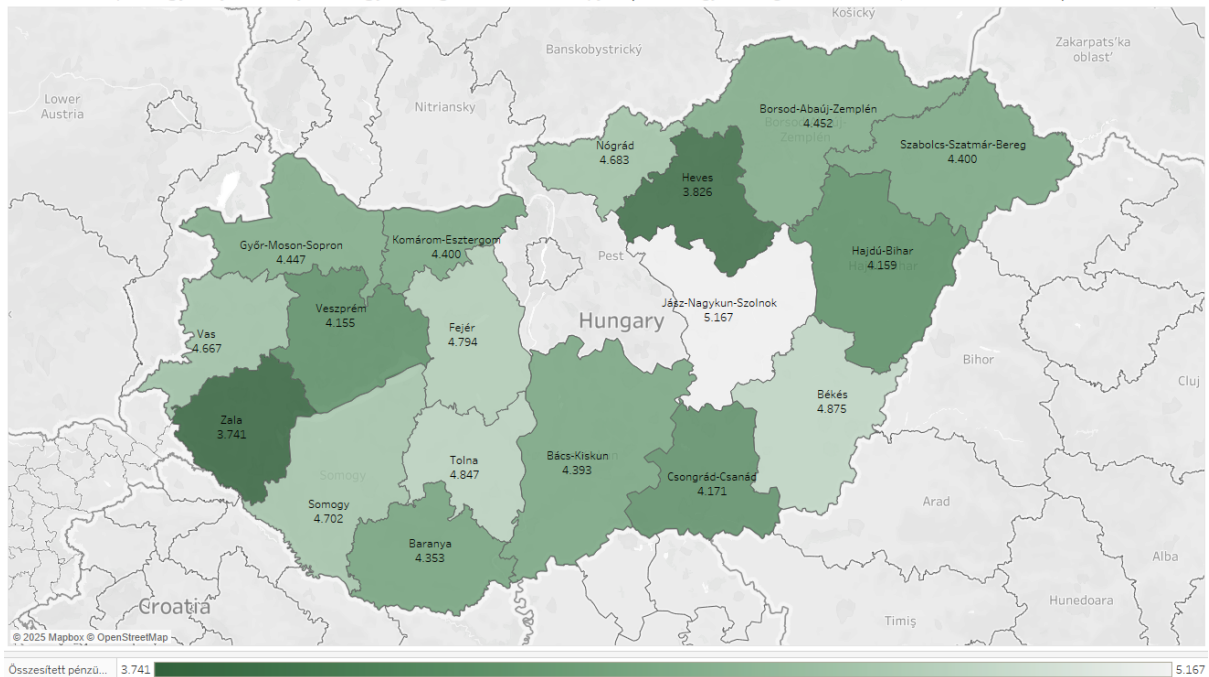

Forrás: Opten, saját szerkesztés

A Top100-as vállalatok elemzése alapján nem mutatható ki érdemi korreláció a nettó árbevétel nagysága és a pénzügyi teljesítmény között. Ez azt jelenti, hogy a magas bevétel önmagában nem garantál jobb pénzügyi stabilitást vagy működési hatékonyságot. A vállalatok pénzügyi teljesítményét a fent felsorolt négy kulcsmutató alapján vizsgáltuk, majd ezekből egy egységesített, összesített pénzügyi mutató került kialakításra. Ez az index a vállalatokat kilenc csoportba sorolja: az 1-es kategória jelöli a legjobb, míg a 9-es a leggyengébb pénzügyi teljesítményt nyújtó cégeket.

5. ábra: Aggregált pénzügyi teljesítménymutató a vármegyei Top100 kkv-knál

Összesített pénzügyi teljesítmény vármegyei átlaga a 4 mutató alapján (1-9, a legjobb cégek az 1-es csoportban, 10-250 fő)

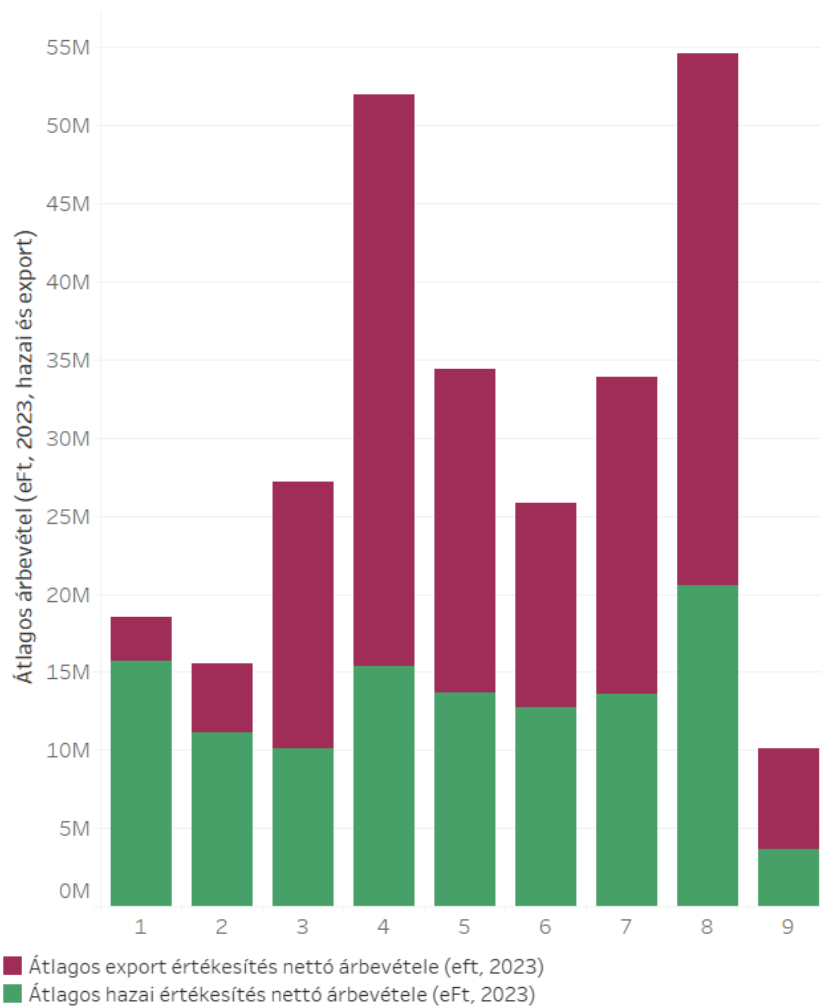

Forrás: Opten, saját szerkesztés

A kkv-kra szűkített ábra alapján ez a módszer [2] jelentősen eltérő és reprezentatívabb eredményt ad, mint az egyszerű árbevétel-alapú megközelítés. Érdekes eredményt hozott az általunk számolt aggregált mutató, amely alapján Zala vármegye Top100 kkv-i bizonyultak a legerősebbnek – holott sem árbevétel, sem adózott eredmény alapján nem tartoztak a kiemelkedők közé. Ez is jól mutatja, hogy az összetett pénzügyi mutatók olyan szempontokat képesek megragadni, amelyek túlmutatnak a klasszikus mérőszámokon, és valóban segíthetnek azonosítani a legversenyképesebb vállalatokat.

6. ábra: A pénzügyi teljesítmény és az export arány

A különböző pénzügyi teljesítményű vállalatok átlagos nettó árbevétele (eFt, 2023, hazai és export)

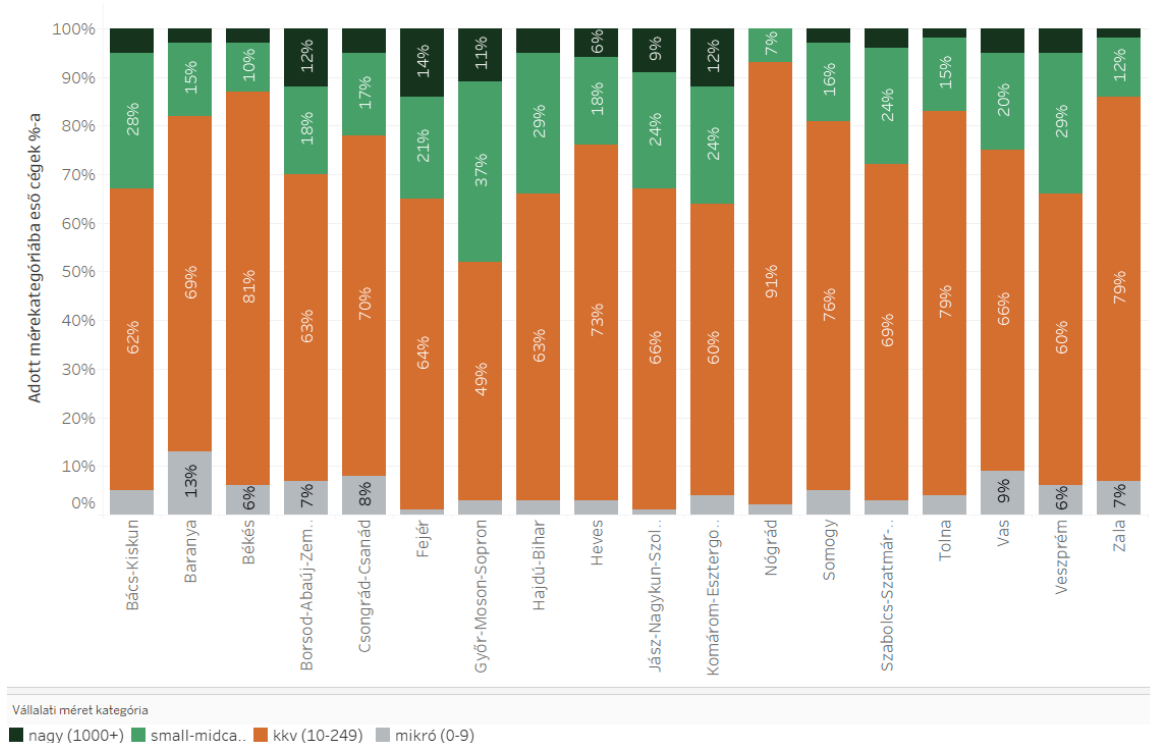

Forrás: Opten, saját szerkesztés

Az árbevétel és export arányát tekintve az oszlopok exportrésze (bordó) nem a legjobb mutatószámú vállalatoknál a legmagasabb. A 4-es és a 8-as csoportba tartozó cégek exportja a legerősebb: előbbiek átlagosan mintegy 37 millió, utóbbiak közel 35 millió forint árbevétellel rendelkeztek a külföldi piacokon. Ezzel szemben a legstabilabb pénzügyi mutatókat felvonultató 1-es kategória exportbevételének átlaga mindössze 2.7 millió körüli, míg a leggyengébb 9-es csoport tagjainak exportja a 7 milliót közelíti meg. Ez újabb bizonyítéka annak, hogy a külföldi forgalom sem áll egyértelmű párhuzamban a vállalatok pénzügyi besorolásával.

7. ábra: Top100 vállalatok méretkategóriák szerint vármegyénként

Átlagos méret megoszlása alkalmazotti létszám szerint vármegyénként

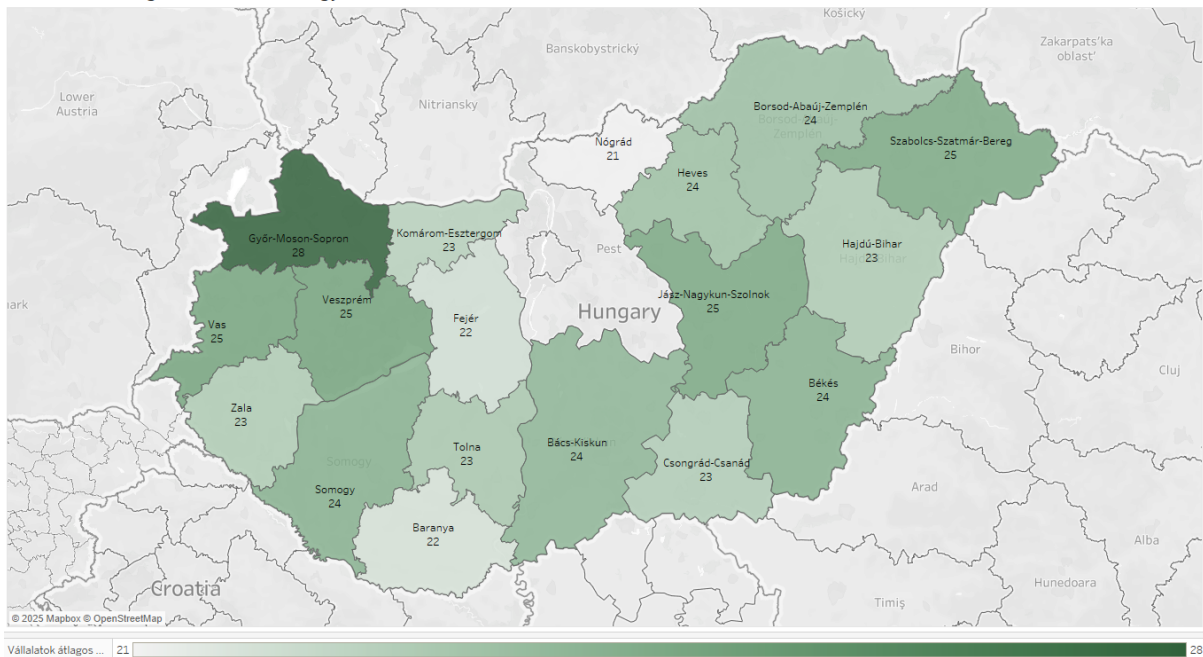
Forrás: Opten, saját szerkesztés

A 7. ábrán a vállalatok méretkategória szerinti megoszlását mutatjuk be vármegyénként. A jelentős számú mikrovállalkozás jelenléte részben annak köszönhető, hogy nagyvállalatok fióktelepei mikrovállalkozásként vannak bejelentve, noha ténylegesen nagyvállalati struktúrákhoz tartoznak. Ez felveti annak kérdését, hogy helyes-e ezeket külön egységként kezelni a top100-as listákban; mindkét megközelítés mellett szólnak érvek, így a kérdés alaposabb mérlegelést igényel.

A 8. ábrán a vállalatok átlagos életkorának vármegyei megoszlása, valamint ezek szórása látható, ahol a sötétebb színek magasabb átlagos életkort jelölnek. Ezen ábra vállalati mérettől függetlenül mutatja be az eredményeket.

8. ábra: A Top100 vállalatok átlagos életkora és ezek szórása

A vállalatok átlagos életkora a vármegyékben

Forrás: Opten, saját szerkesztés

Győr-Ménfőcsanak vármegye emelkedik ki a legmagasabb átlagos vállalati életkorral, emellett itt a szórás is jelentősen nagyobb a többi vármegyéhez képest. Ez a kiugró érték nagyrészt a GYSEV vasútnak köszönhető, amely jelentősen növeli a megyei átlagot és a vállalati életkor szórását is. Ez az adat jól mutatja, hogy egyetlen nagy múltú vállalat milyen mértékben képes befolyásolni a regionális statisztikákat, és érdemes lehet az ilyen eseteket külön figyelembe venni a további elemzések során. A másik végletet tekintve, Nógrád vármegye esetében az alacsony átlagos vállalati életkor összefüggésben állhat a térség kevésbé kedvező pénzügyi teljesítményével, ami arra enged következtetni, hogy itt a cégek átlagos élettartama rövidebb, és túlélési esélyeik alacsonyabbak lehetnek.

Összességében az általunk használt aggregált mutatóhoz hasonlóan különböző mutatók figyelembevétele új és hasznos dimenziókat nyithat meg a top100-as listák összeállításában. Minél több mutató figyelembevételével csökkenthetőek a pontatlanságok, és reprezentatívabb eredményeket lehet elérni. Továbbá célszerű lehet a vállalati méretek figyelembevétele is, hogy összehasonlítható vállalatípusok kerüljenek egymással összevetésre.

Jegyzetek

[1] Az EU jelenlegi besorolása szerint a 250–3000 fő közötti vállalkozásokat midcap kategóriába sorolják. Ugyanakkor folyamatban van egy új, small-midcap kategória kialakítása, amely megközelítőleg a 250–1000 fő közötti vállalatokat foglalná magában. Ezt a tartományt releváns és jövőbiztos választópontnak tekintettük saját elemzésünk során.

[2] Az OPTEN adatbázis, amely a pénzügyi adatokat szolgáltatja, kockázati besorolásokat is tartalmaz a vállalatokról, és kimutatható pozitív kapcsolat van ezek, valamint az általunk létrehozott aggregált mutató között, ami validálja módszerünket.